Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

26 päivänä tammikuuta 2017*

Muutoksenhaku — Kilpailu — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Kylpyhuonekalusteiden markkinat Belgiassa, Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Alankomaissa ja Itävallassa — Myyntihintojen yhteensovittaminen ja arkaluonteisten liiketoimintatietojen vaihtaminen — Asetus (EY) N:o 1/2003 — 23 artiklan 2 kohta — Liikevaihtoon perustuva 10 prosentin yläraja — Perusteluvelvollisuus — Luottamuksensuoja

Asiassa C-611/13 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 26.11.2013,

Hansa Metallwerke AG, kotipaikka Stuttgart (Saksa),

Hansa Nederland BV, kotipaikka Nijkerk (Alankomaat),

Hansa Italiana Srl, kotipaikka Castelnuovo del Garda (Italia),

Hansa Belgium, kotipaikka Asse (Belgia), ja

Hansa Austria GmbH, kotipaikka Salzburg (Itävalta),

edustajinaan S. Cappellari, H.-J. Hellmann ja C. Malz, Rechtsanwälte,

valittajina,

ja jossa valittajien vastapuolena ja muuna osapuolena ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Malferrari ja R. Sauer, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa, ja

Euroopan unionin neuvosto,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

toimien kokoonpanossa: varapresidentti A. Tizzano, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puhteenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit M. Berger, E. Levits, S. Rodin (esittelevä tuomari) ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Wathelet,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.9.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Hansa Metallwerke AG, Hansa Nederland BV, Hansa Italiana Srl, Hansa Belgium ja Hansa Austria GmbH vaativat valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 16.9.2013 antaman tuomion Hansa Metallwerke ym. v. komissio (T-375/10, ei julkaistu, EU:T:2013:475; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi niiden kanteen, jossa vaadittiin SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 23.6.2010 annetun komission päätöksen K(2010) 4185 lopullinen (Asia COMP/39.092 – Kylpyhuonekalusteet) (jäljempänä riidanalainen päätös) osittaista kumoamista ja toissijaisesti valittajille kyseisellä päätöksellä määrätyn sakon määrän alentamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (EY) N:o 1/2003

2 [EY 81] ja [EY 82] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 23 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat [EY 81] artiklan tai [EY 82] artiklan määräyksiä – –

– –

Kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

– –

3. Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon sekä rikkomisen vakavuus että sen kesto.”

Vuoden 2006 suuntaviivat

3 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen (EUVL 2006, C 210, s. 2; jäljempänä vuoden 2006 suuntaviivat) 2 kohdassa todetaan, että sakkoja määritettäessä ”komissio ottaa – – huomioon rikkomisen vakavuuden ja keston” ja että ”sakon määrä ei saa ylittää asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa säädettyjä enimmäismääriä”.

4 Vuoden 2006 suuntaviivojen 37 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Vaikka näissä suuntaviivoissa esitellään yleiset sakon laskentamenetelmät, erityistapauksissa voi olla kuhunkin asiaan liittyvien erityispiirteiden vuoksi tai pelotevaikutuksen aikaansaamiseksi perusteltua, että komissio poikkeaa näistä menetelmistä tai 21 kohdassa vahvistetuista raja-arvoista.”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

5 Asian tausta esitetään valituksenalaisen tuomion 1–34 kohdassa, ja se voidaan tiivistää seuraavasti.

6 Valittajat ovat hanojen valmistajia.

7 Masco Corp. ja sen tytäryhtiöt, joihin kuuluivat myös hanoja valmistava Hansgrohe AG ja suihkuseiniä valmistava Hüppe GmbH, ilmoittivat 15.7.2004 komissiolle kartellista kylpyhuonekalusteiden alalla ja pyysivät sakkoimmuniteettia sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon (EYVL 2002, C 45, s. 3; jäljempänä vuoden 2002 yhteistyötiedonanto) nojalla tai, ellei sitä myönnetä, niille mahdollisesti määrättävien sakkojen määrän alentamista.

8 Komissio teki 9. ja 10.11.2004 useiden, kylpyhuonekalusteiden alalla toimivien yhtiöiden ja kansallisten ammatillisten järjestöjen tiloissa tarkastuksia ilman ennakkoilmoitusta. Komissio lähetti 15.11.2005–16.5.2006 mainituille yhtiöille ja järjestöille, ja myös valittajille, tietojensaantipyyntöjä, minkä jälkeen se antoi 26.3.2007 väitetiedoksiannon, joka annettiin tiedoksi myös valittajille.

9 Komissio antoi 12.–14.11.2007 järjestetyn kuulemistilaisuuden, 9.7.2009 lähetetyn tosiasiaseikkoja koskevan kirjeen ja muun muassa valittajille sittemmin osoitettujen lisätietopyyntöjen jälkeen 23.6.2010 riidanalaisen päätöksen, jolla se totesi, että kylpyhuonekalusteiden alalla oli rikottu SEUT 101 artiklan 1 kohtaa ja Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3) 53 artiklaa. Kyseinen rikkominen, johon oli osallistunut komission mukaan 17 yritystä, oli tapahtunut eri ajanjaksoina 16.10.1992–9.11.2004, ja se koostui joukosta kilpailunvastaisia sopimuksia tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja Belgian, Saksan, Ranskan, Italian, Alankomaiden ja Itävallan alueella. Kartellissa kyseessä olleet tuotteet olivat kylpyhuonekalusteita, jotka kuuluivat johonkin seuraavista kolmesta tuotteiden alaryhmästä: hanat, suihkuseinät oheistarvikkeineen sekä keraamiset tuotteet.

10 Komissio totesi valittajien osallistumisesta todettuun kilpailusääntöjen rikkomiseen ensinnäkin, että vaikka valittajat olivat olleet rikkomisen aikana pääasiassa hanojen valmistajia, ne olivat kuitenkin tienneet rikkomisen kohteena olleista eri tuotevalikoimista, kun otettiin huomioon niiden osallistuminen sellaisten eri yhteensovittamiselinten kollusiivisiin kokouksiin, joiden jäseniä ne olivat. Komissio katsoi toiseksi kartellin maantieteellisestä ulottuvuudesta, että valittajat olivat osallistuneet kokouksiin viidessä niistä kuudesta jäsenvaltiosta, joissa kilpailusääntöjä oli todettu rikotun vuoteen 2002 saakka, eli Belgiassa, Saksassa, Italiassa, Alankomaissa ja Itävallassa. Komissio myönsi Ranskan osalta, että vaikka kilpailusääntöjä oli rikottu vuodesta 2002 lähtien, valittajat olivat päättäneet osallistumisensa asianomaiseen kansalliseen ammatilliseen järjestöön kyseisen vuoden kuluessa. Se katsoi kuitenkin useiden tietojen ja todisteiden perusteella, että valittajat olisivat kohtuudella voineet aavistaa, että todetulle rikkomiselle ominaiset kilpailunvastaiset menettelytavat saivat aikaan vaikutuksia Ranskan alueella. Komissio päätteli näin ollen, että valittajat eivät voineet olla tietämättä kyseessä olevan rikkomisen yleisestä ulottuvuudesta ja sen tärkeimmistä ominaispiirteistä.

11 Tämän perusteella komissio määräsi valittajille riidanalaisen päätöksen 2 artiklan ensimmäisen kohdan 5 alakohdassa yhteensä 14 758 220 euron suuruiset sakot.

12 Näiden sakkojen laskemiseksi komissio nojautui vuoden 2006 suuntaviivoihin.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

13 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 8.9.2010 toimittamallaan kannekirjelmällä riidanalaisesta päätöksestä kumoamiskanteen ja vetosivat kuuteen kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste koski oikeudellista virhettä ja arviointivirhettä asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan nojalla määrätyn sakon enimmäismäärän osalta, toinen luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista, kolmas kyseisen asetuksen 23 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä vuoden 2002 yhteistyötiedonannon kanssa, rikkomista, joka perustuu sakon suuruutta laskettaessa tehtyyn virheeseen, neljäs taannehtivuuskiellon periaatteen loukkaamista, viides mainitun asetuksen 23 artiklan 2 kohtaan perustuvan nulla poena sine lege -periaatteen loukkaamista ja kuudes hallinnon lainalaisuuden periaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista.

14 Valittajat vaativat toissijaisesti niille määrätyn sakon määrän alentamista.

15 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla kanteen kokonaisuudessaan.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

16 Valittajat vaativat, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion

— kumoaa riidanalaisen päätöksen valittajia koskevilta osin

— toissijaisesti alentaa sakon määrää

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut

— tai ainakin kumoaa valituksenalaisen tuomion ja palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

17 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

— hylkää valituksen

— toissijaisesti hylkää kanteen, jos valituksenalainen tuomio kumotaan osittain, ja

— velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

18 Valittajat vetoavat valituksensa tueksi kolmeen valitusperusteeseen. Ensimmäinen valitusperuste koskee sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on loukannut rangaistusten ja seuraamusten yksilökohtaisen määräämisen periaatetta. Toinen valitusperuste perustuu perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen. Kolmas valitusperuste perustuu luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen.

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee rangaistusten yksilökohtaisen määräämisen periaatteen loukkaamista

Asianosaisten lausumat

19 Valittajat väittävät ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on etenkin valituksenalaisen tuomion 87 kohdassa loukannut rangaistusten yksilökohtaisen määräämisen periaatetta.

20 Komissio on näet tehnyt riidanalaisessa päätöksessä oikeudellisen virheen käyttäessään sille asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa sakkojen määrän vahvistamiseksi annettua toimivaltaa, kun se on soveltanut vuoden 2006 suuntaviivoja valittajille määrätyn sakon määrän määrittämiseksi.

21 Kyseisissä suuntaviivoissa määritelty yleinen laskentamenetelmä johtaa nyt kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siihen, että asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa säädetty 10 prosentin yläraja ylittyy säännöllisesti erityisesti yhdellä alalla toimivien yksituoteyritysten osalta. Kyseisen menetelmän soveltaminen johtaa siis valittajien mukaan siihen, ettei niiden rikkomisten, joihin kyseiset yritykset ovat syyllistyneet, kestoa ja vakavuutta koskevia arviointiperusteita, joihin asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 3 kohdassa viitataan, oteta huomioon asianmukaisesti. Mainittujen suuntaviivojen soveltaminen loukkaa rangaistusten yksilökohtaisen määräämisen periaatetta vielä enemmän kuin asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja [HT] 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annetut suuntaviivat (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä vuoden 1998 suuntaviivat).

22 Valittajat väittävät, että unionin yleisellä tuomioistuimella on asetuksen N:o 1/2003 31 artiklan nojalla täysi harkintavalta, jonka nojalla se voi muun muassa korvata komission arvioinnin omalla arvioinnillaan ja siis poistaa komission määräämän sakon taikka alentaa tai korottaa sen määrää. Unionin yleisen tuomioistuimen 16.6.2011 antamasta tuomiosta Putters International v. komissio (T-211/08, EU:T:2011:289) sekä SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 28.3.2012 annetusta komission päätöksestä (Asia COMP/39.452 – Ikkunoiden ja ikkunaovien helat) (jäljempänä 28.3.2012 annettu päätös) ilmenee lisäksi, että kun komissio on tehnyt virheen käyttäessään toimivaltaansa vahvistaa sakon määrä, unionin yleisen tuomioistuimen on täyden harkintavaltansa nojalla itse arvioitava itsenäisesti sakkoa käsiteltävän tapauksen erityisten olosuhteiden perusteella.

23 Unionin yleinen tuomioistuin ei ole kuitenkaan valituksenalaisen tuomion 87 kohdassa suorittanut tällaista arviointia, ja se on vain viitannut virheellisesti oikeuskäytäntöön, joka koskee vuoden 1998 suuntaviivojen yhteensoveltuvuutta rangaistusten yksilökohtaisen määräämisen periaatteen kanssa, katsomalla, että kyseinen oikeuskäytäntö pätee samalla tavalla myös vuoden 2006 suuntaviivoja sovellettaessa.

24 Komissio väittää, että tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta ja että se on joka tapauksessa perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

25 Valittajat väittävät ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on soveltanut virheellisesti valituksenalaisen tuomion 87 kohdassa unionin oikeutta ja erityisesti rangaistusten yksilökohtaisen määräämisen periaatetta, koska se ei ole arvioinut itsenäisesti sakkoa ja on katsonut, että asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa säädettyä liikevaihtoon perustuvaa 10 prosentin ylärajaa ja unionin tuomioistuimen kyseistä ylärajaa koskevaa oikeuskäytäntöä, joka on kehitetty vuoden 1998 suuntaviivojen yhteydessä, sovelletaan vuoden 2006 suuntaviivojen perusteella määrättyjen sakkojen määrittämiseksi. Unionin yleinen tuomioistuin on siten jättänyt huomiotta, että

viimeksi mainittujen suuntaviivojen soveltaminen johtaa yhtäältä siihen, että rikkomisten vakavuutta ja kestoa ei oteta riittävästi huomioon sakkoa laskettaessa, ja toisaalta siihen, että 10 prosentin yläraja säännöllisesti ylitetään yhdellä alalla toimivien yksituoteyritysten osalta.

26 On kuitenkin todettava, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole näin toimiessaan tehnyt oikeudellista virhettä.

27 Kuten unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 87 kohdassa asianmukaisesti huomauttanut, unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä näet ilmenee, että se, että asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun liikevaihtoon perustuvan 10 prosentin ylärajan soveltamisen johdosta tietyt rikkomisen vakavuuden ja keston kaltaiset osatekijät eivät vaikuta tosiasiallisesti määrätyn sakon määrään, on pelkästään seuraus siitä, että tätä enimmäismäärää sovelletaan kyseiseen lopulliseen määrään (ks. mm. tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 279 kohta ja tuomio 12.7.2012, Cetarsa v. komissio, C-181/11 P, ei julkaistu, EU:C:2012:455, 81 kohta).

28 Kyseisen enimmäismäärän tarkoituksena on näet estää se, että yrityksille määrättäisiin sakkoja, joiden osalta on ennakoitavissa, etteivät yritykset pysty niitä maksamaan, kun otetaan huomioon niiden koko, josta kertoo – vaikkakin vain likimääräisesti ja epätäydellisesti – niiden kokonaisliikevaihto (tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280 kohta ja tuomio 12.7.2012, Cetarsa v. komissio, C-181/11 P, ei julkaistu, EU:C:2012:455, 82 kohta).

29 Kyseessä on näin ollen kaikkiin yrityksiin yhdenmukaisesti sovellettava ja niistä kunkin koon perusteella määräytyvä enimmäismäärä, jonka tarkoituksena on estää se, että sakot olisivat kohtuuttoman suuria ja suhteettomia. Samalla enimmäismäärällä on siis erillinen ja rikkomisen vakavuuteen ja kestoon liittyvien arviointiperusteiden tavoitteeseen nähden itsenäinen tavoite (tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 281 ja 282 kohta sekä tuomio 12.7.2012, Cetarsa v. komissio, C-181/11 P, ei julkaistu, EU:C:2012:455, 83 kohta).

30 Tästä seuraa, että väitteet, jotka perustuvat siihen, ettei rikkomisten vakavuutta ja kestoa ole otettu riittävästi huomioon asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa säädetyn enimmäismäärän soveltamisen johdosta, sekä väitteet, jotka perustuvat siihen, että mainittu enimmäismäärä säännöllisesti ylittyy yhdellä alalla toimivien yksituoteyritysten tapauksessa vuoden 2006 suuntaviivojen vuoksi ja toisin, kuin mikä oli tilanne vuoden 1998 suuntaviivojen perusteella, on hylättävä perusteettomina.

31 Vaikka näet osoittautuisikin, että laskettaessa vain muutamia tuotteita tarjoaville yrityksille määrättäviä sakkoja välisummat ylittävät asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa säädetyn enimmäismäärän silloin, kun komissio soveltaa vuoden 2006 suuntaviivoja, useammin kuin silloin, kun niitä lasketaan vuoden 1998 suuntaviivojen nojalla, tällaisella seikalla ei voida kyseenalaistaa kyseisen enimmäismäärän, johon unionin tuomioistuin on viitannut sekä ensimmäiseksi mainittujen suuntaviivojen että viimeksi mainittujen suuntaviivojen nojalla määrättyjen sakkojen osalta, soveltamisen laillisuutta.

32 Unionin yleistä tuomioistuinta ei siis voida moittia siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 87 kohdassa vahvistanut vuoden 2006 suuntaviivoihin perustuvan komission arvioinnin valittajille määrätyn sakon määrästä arvioimatta kyseistä sakkoa itsenäisesti.

33 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

Toinen valitusperuste, joka koskee perusteluvelvollisuutta

Asianosaisten lausumat

34 Valittajat väittävät toisessa valitusperusteessaan, että unionin yleisen tuomioistuimen esittämät yksityiskohtaiset toteamukset rangaistusten yksilökohtaisen määräämisen periaatteesta on perusteltu puutteellisesti. Vaikka unionin yleinen tuomioistuin on tutkinut valituksenalaisen tuomion 80 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa ja erityisesti 87 kohdassa valittajien tuosta kysymyksestä esittämät eräät väitteet, se ei ole kuitenkaan maininnut 16.6.2011 annettuun tuomioon Putters International v. komissio (T-211/08, EU:T:2011:289) ja erityisesti kyseisen tuomion 75 kohdassa oleviin seikkoihin perustuvia väitteitä valittajien viimeksi mainituille väitteille antamasta merkityksestä huolimatta. Valituksenalaisessa tuomiossa ei myöskään viitata 28.3.2012 annetun päätöksen merkityksellisiin perusteluihin, joten unionin yleinen tuomioistuin ei ole ottanut kantaa näihin seikkoihin.

35 Komissio väittää puolestaan, että unionin yleisen tuomioistuimen oli yksinomaan esitettävä yksityiskohtaisesti ratkaisunsa olennaiset perustelut eikä viitattava tietyssä tuomiossa ylimääräisenä seikkana esitettyihin perusteluihin (obiter dictum) tai komission myöhempään päätökseen.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

36 On palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvelvollisuus ei velvoita unionin yleistä tuomioistuinta esittämään selvitystä, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan osapuolten esittämiä päätelmiä, joten perustelut voivat olla implisiittisiä, kunhan osapuolet saavat niiden avulla selville syyt, joiden vuoksi unionin yleinen tuomioistuin ei ole hyväksynyt osapuolten argumentteja, ja unionin tuomioistuimella on käytettävissään riittävät tiedot, jotta se kykenee harjoittamaan laillisuusvalvontaansa (ks. vastaavasti mm. tuomio 7.1.2004, Aalborg Portland ym. v. komissio, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, 372 kohta ja tuomio 9.9.2008, FIAMM ym. v. neuvosto ja komissio, C-120/06 P ja C-121/06 P, EU:C:2008:476, 96 kohta).

37 Erityisesti on todettava, että unionin yleisen tuomioistuimen velvollisuus perustella tuomionsa ei voi olla niin laaja, että sen olisi perusteltava jossain asiassa tekemänsä ratkaisu suhteessa jossain sen käsiteltäväksi saatetussa toisessa asiassa tekemäänsä ratkaisuun tai vielä vähemmän suhteessa komission jossakin toisessa asiassa antamaan päätökseen (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:464, 66 kohta ja määräys 4.9.2014, Metropolis Inmobiliarias y Restauraciones v. SMHV, C-509/13 P, ei julkaistu, EU:C:2014:2173, 51 kohta).

38 Koska unionin yleinen tuomioistuin on siis esittänyt valituksenalaisessa tuomiossa selkeästi ne perustelut, joilla se hylkäsi valittajien argumentaation, joka perustui rangaistusten yksilökohtaisen määräämisen periaatteen loukkaamiseen, toinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste, joka koskee luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista

39 Valittajat vetoavat kolmannessa valitusperusteessaan luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen.

40 Valittajat väittävät tältä osin erityisesti, että – kuten valituksenalaisen tuomion 104 kohdasta ilmenee – on selvää, että komissio on rikkonut useaan otteeseen menettelysääntöjä ilmoittamalla muille yrityksille valittajia koskevia liikesalaisuuksia. Unionin yleinen tuomioistuin on arvioinut kuitenkin kyseisen

tuomion 102–119 kohdassa hyvin muodollisesti sitä, oliko komissio noudattanut luottamuksensuojan periaatetta, jättämällä huomiotta valittajilla komission yksiköihin vuoden 2002 yhteistyötiedonantoa sovellettaessa olleen luottamuksen olennaisen luonteen.

41 Yhteistyötä tekevien yritysten on valittajien mukaan voitava luottaa komission vakuutteluihin silloin, kun asiasta vastaavan ryhmän vastuulliset toimihenkilöt antavat kyseiset vakuuttelut yhtäpitävästi. Se, että katsotaan – kuten unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt valituksenalaisen tuomion 115 kohdassa –, että tällaiset vakuuttelut eivät luo tällaista perusteltua luottamusta sen vuoksi, ettei niitä ole antanut toimivaltainen yksikkö, on valittajien mielestä ristiriidassa seuraamuksen määräämistä rikkomisista koskevan yleisen edun mukaisen tavoitteen kanssa ja merkitsee luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista.

42 Komission mukaan tämä valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

43 On huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tutkinut valituksenalaisen tuomion 110–116 kohdassa, oliko komissio loukannut luottamuksensuojan periaatetta, kun se ei ollut alentanut valittajille määrätyn sakon määrää.

44 Unionin yleinen tuomioistuin on tältä osin korostanut valituksenalaisen tuomion 111 kohdassa perustellusti, että unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että oikeus vedota luottamuksensuojaan edellyttää kolmen sellaisen kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä, joihin kuuluu edellytys siitä, että Euroopan unionin hallinto on antanut täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä vakuutteluja (ks. vastaavasti tuomio 18.7.2007, AER v. Karatzoglou, C-213/06 P, EU:C:2007:453, 33 kohta ja tuomio 16.12.2008, Masdar (UK) v. komissio, C-47/07 P, EU:C:2008:726, 81 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin on katsonut tämän jälkeen valituksenalaisen tuomion 113–116 kohdassa, etteivät nämä kolme edellytystä olleet täyttyneet nyt käsiteltävässä tapauksessa.

45 Siltä osin kuin valittajien argumentaatio koskee erityisesti valituksenalaisen tuomion 115 kohtaa, jossa on kyse siitä, ettei asianomaisilla komission toimihenkilöillä ja yksiköillä ollut lupaa esittää tällaisia vakuutteluja, on riittävää todeta, että mainittu kohta on esitetty joka tapauksessa ylimääräisenä seikkana ja että kyseinen argumentaatio ei siis voi johtaa valituksenalaisen tuomion kumoamiseen.

46 Kolmas valitusperuste on näin ollen hylättävä tehottomana.

47 Koska yhtäkään valittajien esittämistä valitusperusteista ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

48 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

49 Kyseisen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittajat ovat hävinneet asian ja komissio on vaatinut niiden velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, valittajat on velvoitettava korvaamaan nyt käsiteltävään valitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Hansa Metallwerke AG, Hansa Nederland BV, Hansa Italiana Srl, Hansa Belgium ja Hansa Austria GmbH velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset